

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS 2009–2011-ŪJŲ METŲ SUTRUMPINTAS STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

I. INSTITUCIJOS VADOVO ĮŽANGINIS ŽODIS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT) – tai viena iš valstybės kovos su korupcija sistemos sudedamųjų dalių, kuri pagal savo kompetenciją saugo ir gina asmenį, visuomenę, valstybę nuo korupcijos, vykdo korupcijos prevenciją ir išaiškinimą.

STT veikla plėtojama trimis viena kitą papildančiomis kryptimis:

1. Baudžiamojo persekiojimo – atskleidžiant ir tiriant korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.
2. Korupcijos prevencijos – kartu su kitomis institucijomis ieškant ir šalinant korupcijos atsiradimo priežastis bei sąlygas.
3. Antikorupcinio visuomenės švietimo ir informavimo – informuojant visuomenę apie korupciją.

Pastarųjų metų organizacinės valdymo sistemos, veiklos organizavimo pokyčiai (specializuotų operatyvinės veiklos padalinių įkūrimas, operatyvinių padalinių funkcijų atskyrimas ir specializavimas, nusikalstamų veikų atskleidimo ir tyrimo logistikos sistemos pertvarkymas, informacijos patikimumo vertinimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas, modernios technikos įsigijimas ir kt.) davė lauktų rezultatų – užregistruota ir iširta daugiau korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų. Taip pat itin svarbu, kad išaugo pasitikėjimas tarnyba. Tai parodo ne tik atlikti sociologiniai tyrimai (didesnis pasitikinčių ir mažesnis nepasitikinčių skaičius), bet ir didėjantis į tarnyba besikreipiančių, pranešančių apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas asmenų skaičius.

Deja nepavyko pasiekti 5.0 balų ribos pagal tarptautinės organizacijos „Transparency International“ atliekamą tyrimą „Korupcijos suvokimo indeksas“ – korupcijos suvokimas visuomenėje kinta lėtai. Tačiau registruoto nusikalstamumo būklė (beveik nepakitęs užregistruotų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų skaičius) leidžia teigti, kad korupcijos augimą pavyko pristabdyti.

Pasaulio patirtis rodo, kad korupcijos paplitimui mažinti reikalinga: stipri politinė valia, nuosekli kovos su korupcija strategija, tinkamas teisinis reglamentavimas, suderinti ir koordinuoti veiksmai, pakankami žmogiškieji ir finansiniai išteklių, visuomenės parama ir laikas. Todėl būtina imtis naujų ar jau pačių, užsienio valstybių patikrintų kovos su korupcija priemonių, kad jas įgyvendinus Lietuva būtų priskirta prie valstybių, sėkmingai kovojančių su korupcija.

Daugelyje sėkmingai su korupcija kovojančiose valstybėse pabrėžiama prevencinės veiklos svarba. Valstybei ir visuomenei yra daug naudingiau užkirsti korupciniams nusikaltimams kelią, pašalinant jų priežastis ir sąlygas, nei likviduoti šių nusikaltimų padarinius. Todėl reikėtų toliau diegti e-valdžios paslaugas, įgyvendinti „vieno langelio“ principą, reglamentuoti valstybės tarnautojų ir jiems prilygintų asmenų gyvenimo pagal pajamas patikrinimo sistemą, iš esmės apsispręsti dėl politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo, užtikrinti efektyvią pareiškėjų, pranešusių apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, apsaugą ir kt.

Tuo tarpu tarnyba artimiausiu metu didžiausią dėmesį ketina skirti korupcinių veikų užkardymui, susijusiu su:

- valstybės ar savivaldos institucijų teikiamomis administravimo ir viešosiomis paslaugomis;
- valstybės ir savivaldos institucijomis, skiriančiomis administracines nuobaudas;
- lėšų skirstymu ir pirkimais, vykdomais iš valstybės biudžeto ir ES struktūrinių fondų.

Direktorius

Žimantas Pacevičius

2009 m. vasario d.

II. INSTITUCIJOS MISIJA, STRATEGINIAI TIKSLAI IR EFEKTO KRITERIJAI

(S1 forma)

Institucijos misija

Mažinti korupciją kaip grėsmę žmogaus teisėms ir laisvėms, teisinės valstybės principams, ekonominei plėtrai.

Institucijos strateginiai tikslai

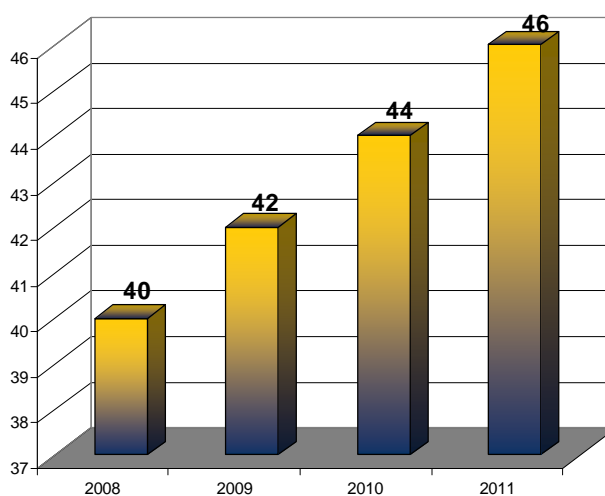
Sumažinti ir kontroliuoti korupciją valstybėje.

Efekto kriterijai

Visuomenės pasitikėjimas svarbus tuo, kad potencialiai didina ne tik tarnybos veiksmingumą, bet ir valstybės galimybes realiai sumažinti korupcijos mastą.

1. Pasitikėjimo STT¹ didėjimas – vidutinis metinis pasitikinčiųjų STT skaičiaus didėjimas ne mažiau kaip 2 proc. (dabartinė reikšmė (2008 metais) – apie 40 proc., siekiama reikšmė (2011 metais) – apie 46 proc.).

Pasitikėjimo STT kaita (proc.)

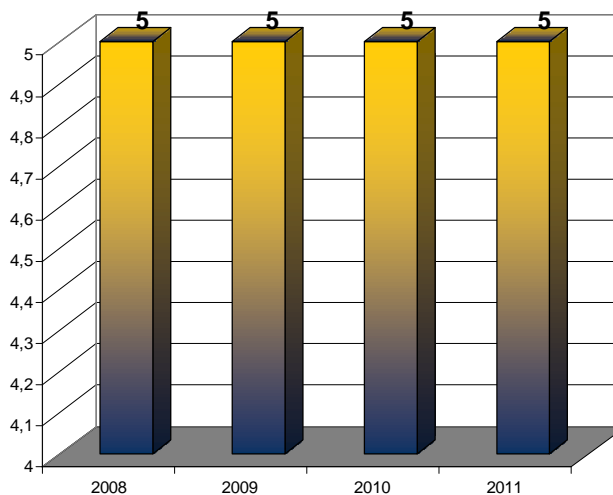

Sociologiniai tyrimai pastaruosiu metu vis dažniau naudojami korupcijos paplitimui vertinti, tačiau jie neretai atskleidžia tik žmonių subjektyvią nuomonę apie korupciją, kadangi skiriasi patirtis, suvokimas ir situacijos vertinimas. Sociologiniai tyrimai atspindi korupcijos kaip reiškinių suvokimą, bet ne realią situaciją. Tačiau suvokimas yra svarbus tuo, kad parodo visuomenės susirūpinimą korupcijos problema ir jos aktualumą, palyginti su kitomis socialinėmis problemomis. Vienas išsamiausių ir tiksliausių sociologinių tyrimų – nuo 2002 metų atliekamas tyrimas tyrimą „Korupcijos žemėlapis“.

2. Sociologinio tyrimo „Korupcijos žemėlapis“ rezultatai – daugiau gyventojų ir verslininkų, manančių, kad korupcija per paskutinius metus sumažėjo (dabartinė reikšmė (2007 metais) – 7 proc. gyventojų ir 12 proc. verslininkų, siekiama reikšmė (2010 metais)² – 10 proc. gyventojų ir 15 proc. verslininkų).

3. Tarptautinės organizacijos „Transparency International“ atliekamo tyrimo „Korupcijos suvokimo indeksas“ rezultatai – pasiekti ir išlaikyti 5.0 balų ribą, skiriančią valstybes, sugebančias pažaboti korupciją, nuo valstybių, kurios susiduria su rimtomis korupcijos problemomis (dabartinė reikšmė (2008 metais) – 5.0, siekiama reikšmė (2011 metais) – 5.0).

Korupcijos suvokimo indekso kaita (balai)

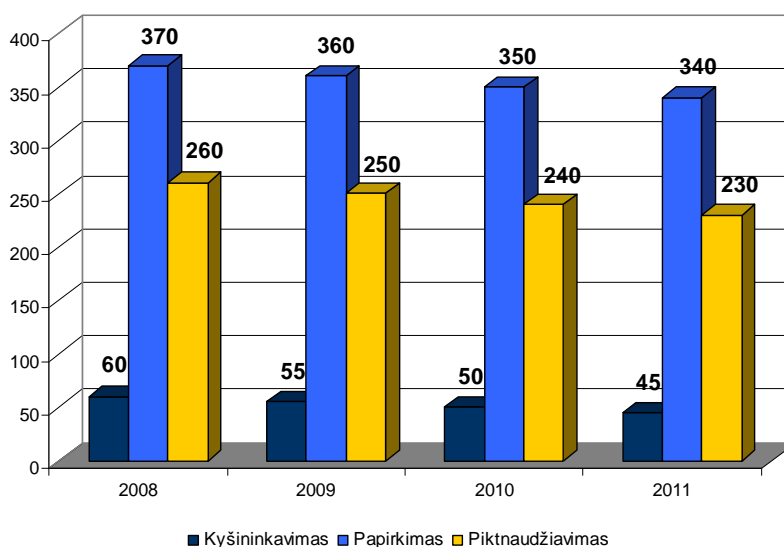
¹ Rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanijos „Baltijos tyrimai“ duomenimis

² STT užsakymu kas antri metai atliekamas sociologinis tyrimas

Nusikalstamumo statistika – tradicinis nusikalstamumo būklės vertinimo įrankis, tačiau vien tik juo naudojantis realius korupcijos paplitimo pokyčius vertinti sudėtinga dėl šiam reiškiniui būdingo itin didelio latentškumo. Nusikalstamumo statistika atspindi tik užregistruotų nusikaltimų duomenis. Tuo tarpu kai kurie nusikaltimai dėl įvairių priežasčių nepatenka į apskaitą. Tokių nusikaltimų skaičius niekada nėra tiksliai žinomas. Be to, nusikalstamumo rodikliai priklauso ir nuo papildomų veiksnių, pavyzdžiui, teisėsaugos institucijų aktyvumo, gyventojų nepakantumo korupcijai ir pasiryžimo pranešti apie konkrečius korupcijos atvejus teisėsaugos institucijoms. Tačiau paprastai nusikaltimų registravimo praktika ilgą laiką išlieka stabili, vadinasi išlieka ir stabilus registruoto bei latentinio nusikalstamumo santykis. Taigi pagal registruoto nusikalstamumo būklę, dinamiką bei struktūrą galima apytiksliai spręsti ir apie atitinkamus nusikalstamumo (taip pat ir latentinio) rodiklius.

4. Nusikalstamumo rodikliai – mažiau Vidaus reikalų ministerijos Informatikos ir ryšių departamente užregistruotų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų (dabartinė reikšmė (2008 metais) – 60 kyšininkavimas / 370 papirkimas / 260 piktnaudžiavimas, siekiama reikšmė (2011 metais) – 45 kyšininkavimas / 340 papirkimas / 230 piktnaudžiavimas).

VRM IRD užregistruotų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų kaita

Pastaba. Efekto kriterijų reikšmei turi įtakos įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios vykdoma politika bei politinė valia, kultūra ir nuostatos korupcijos atžvilgiu.

III. Institucijų vykdomų programų trumpas aprašymas

(S2 forma)

Programa	Tikslai	Siekiami rezultatai 2009 metais
Kovos su korupciniais nusikaltimais ir teisės pažeidimais bei prevencijos programa (Programą vykdys Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba)	Sudaryti sąlygas institucijos, kovojančios su korupcija, sėkmingai veiklai	1. Padidės investicijos į ilgalaikio turto atnaujinimą ir plėtrą, palyginti su ankstesniais metais. 2. Palyginti paskutinių trejų metų vidurkiu sumažės iš tarnybos atleistų darbuotojų skaičius. 3. Sumažės gautų skundų dėl STT pareigūnų veiklos skaičius.
	Greitai, išsamiai ir teisėtai atskleisti korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas	1. Palyginti su trejų metų vidurkiu padaugės asmenų, pranešančių apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas. 2. Bus daugiau baigtų kaltinamojo akto surašymu, pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu ar pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka ikiteisminių tyrimų, palyginti su trejų metų vidurkiu.

Programa	Tikslai	Siekiami rezultatai 2008 metais
Kovos su korupciniais nusikaltimais ir teisės pažeidimais bei prevencijos programa (Programą vykdys Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba)	Aptikti ir šalinti korupcijos atsiradimo priežastis ir sąlygas	1. Sumažės asmenų, teigiančių, kad tam tikroje institucijoje tvarkant reikalus buvo leidžiama suprasti, kad norima kyšio ar dovanos 2. Sumažės asmenų, nors kartą davusių kyši per pastaruosius metus. 3. Sumažės asmenų, nors kartą paėmusių kyši per pastaruosius metus. 4. Sumažės asmenų, pasirengusių duoti kyši norint išspręsti problemas.
	Formuoti visuotinį nepakantumą korupcijai ir kurti teigiamą STT įvaizdį	1. Padaugės pasitikinčių ir sumažės nepasitikinčių STT ³ vykdoma veikla asmenų. 2. Sumažės anonimiškai gautų pranešimų, prašymų, skundų apie viešojo administravimo subjekto veiksmams, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytus asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimus. 3. Padaugės žinančių kur reikia kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį.

IV. INSTITUCIJOS VYKDOMŲ PROGRAMŲ FINANSINIS PLANAS (2009-IEJI METAI)
(S3 forma)

Programų pavadinimai	Lėšos, tūkst. litų		Pareigybės	
	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimai			
	iš viso	iš jų ES lėšos	kitos lėšos (nurodomi šaltiniai)	
I. ASIGNAVIMŲ VALDYTOJAS				
Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba				
Kova su korupciniais nusikaltimais ir teisės pažeidimais bei prevencija	24331	-	-	243,5
Iš viso asignavimų valdytojo programoms	24331	-	-	243,5

³ Rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanijos „Baltijos tyrimai“ duomenimis